

**TUETUSTI PÄÄTÖKSENTEKOON -PROJEKTI
2011-2015**

-keskeisimmät tulokset-

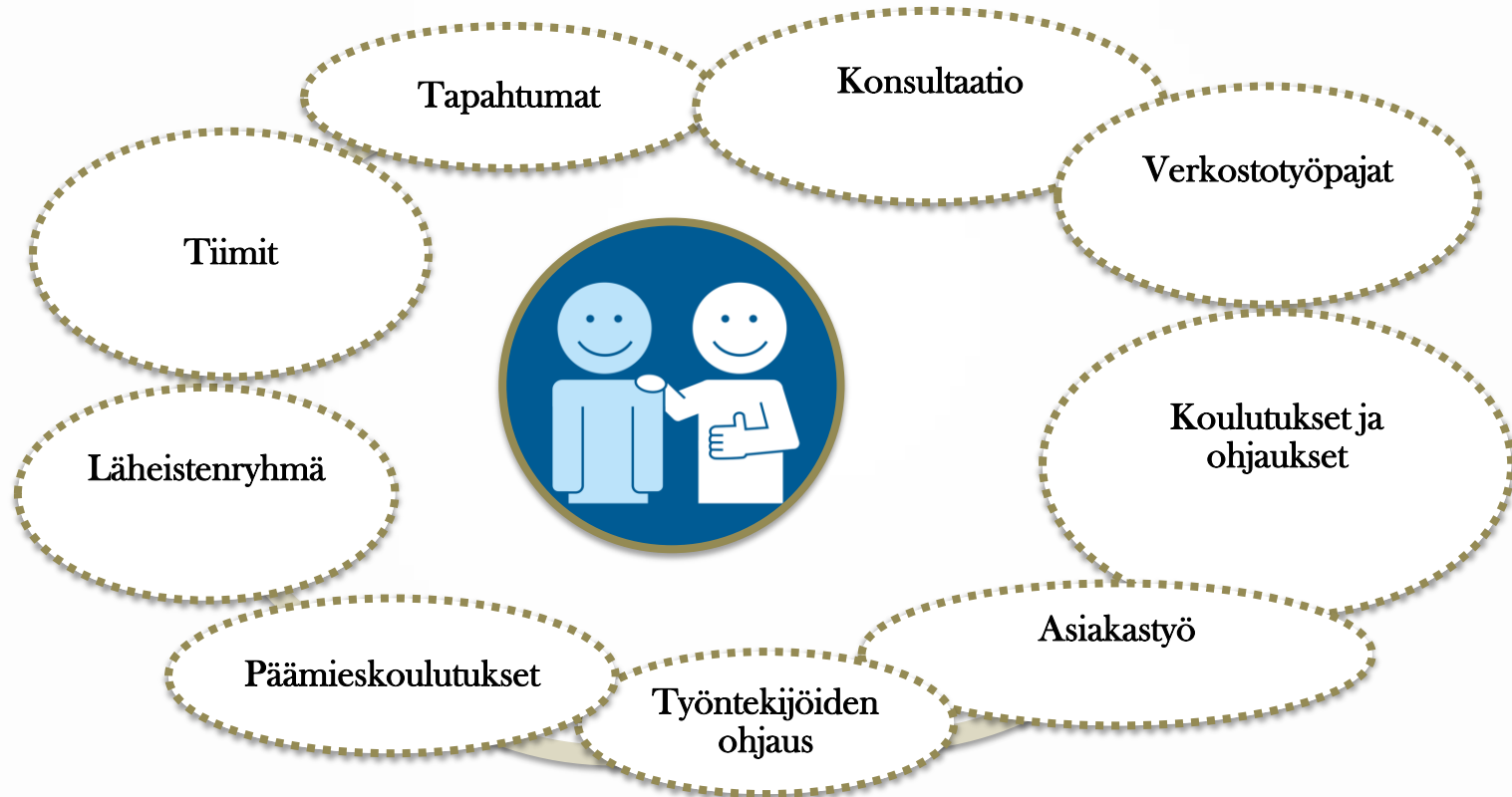
Maarit Mykkänen & Virpi Puikkonen

Tuetusti päätöksentekoon- projekti

- **Toiminta-aika** 22.8.2011 - 12.6.2015
- **Rahoittaja:** Ray
- **Toiminta-alue:** Pohjois- ja Etelä-Savo
- **Päämäärä:**
Vammaisen henkilö tasavertaisena päätöksentekijänä omaa elämäänsä koskevassa päätöksenteossa.

Projektin toiminta

Pitkäkestoiset toimintamuodot 2011-2015

	Asiakastyö /hlö	Työntekijöiden ohjaus/ hlö	Konsultaatio/ hlö	Tiimit / hlö	Yhteensä
Kehitysvammaiset ihmiset	3	171	1	72	247 hlö
Läheiset	2	-	-	4	6 hlö
Vammaisalan ammattilaiset	45	53	7	48	153 hlö
Yhteensä					406 hlö

Asennevaikuttaminen, kouluttaminen ja tiedottaminen 2011-2015

	Verkostotyöpajat	Viljamitietotori	Sujuvat palvelut -täysivaltainen-elämä seminaari	Itsemääräämisoikeuskeskusteluilat	Lyhyet tietoiskut projektin teemoista	Yhteensä Osallistumista
Kehitysvammaisten ihmiset	32	150	50	5	485	722
Läheiset	3	30	20	65	258	376
Vammaisalan ammattilaiset	29	70	85	60	1128	1372
Yhteensä osallistumista						2470

Projektin asiakastyön tuloksia

- Asiakas oivalsi kuva-kommunikoinnin hyödyn (valinnat, keskustelu, kokemukset, muistot) ja on innokas oppimaan lisää.
- Sosiaalisen tarinan ja kuvasivujen avulla kertoo asioistaan.
- Asiakas käyttää aktiivisesti kuvallista ostoslistaa -itsenäisyys lisääntynyt.
- Aloitteellisuus ja sinnikkyys on kasvanut onnistumisten myötä.
- Tuo esiin toiveita vierailuista, vapaa-ajan vietosta.
- Runoesityksessä asiakas toimi aktiivisessa roolissa.
- Omien asioiden arvioinnin opettelu rohkaisi mielipiteen ilmaisuun
→ toivotut muutokset työtehtävissä ja asumisessa.
- Noussut halu huolehtia omista asioista ja etsii mahdollisuuksia siihen mm. oma-aloitteiset yhteydenotot palveluohjaajaan.

” On vain tärkeää avata suunsa.
Kaikki minun kaverit ei ymmärrä,
että jos kertoo omista asioistaan ja
toiveistaan, voi tapahtua muutoksia.”

-Päämies-

Työntekijöiden ohjauksen tuloksia

- Asiakkaat ovat ottaneet käyttöön henkilökohtaisia kalentereita.
- Asukaspalaverihin osallistuminen on helpompaa, palaverissa on selkeä runko ja asiakkaat ymmärtävät paremmin uusien viikko- ja ilmoitustaulujen sisällön.
- Muuttaville asiakkaille on järjestetty muuttovalmennusta, heidän toiveet ja tarpeet ovat tulleet huomioiduksi koko prosessissa.
- Vaikeavammaiset asiakkaat ovat oppineet käyttämään esinesymboleja ja erilaisia kuvia arkipäivän päätöksenteossa.
- Oman kodin asioissa on entistä paremmat mahdollisuudet tehdä päätöksiä kuvien ja selkokielen avulla, esimerkiksi toiveruoan suhteen.

” On tärkeää tarjota asiakkaalle mahdollisuus olla aktiivisen toimijan roolissa.

Asiakas voi esim. olla pääsuunnittelija, kun suunnitellaan eväsretkeä.

Hän voi valita kuvallisista vaihtoehdoista retken paikan, eväät, oheistoiminnan jne. Minä toimin kaiken tuon mahdollistajana.

- Tukihenkilö-

Projektin keskeisimmät tulokset

- **Päämieskoulutukset;** materiaali ja siihen pohjautuvat asiakkaiden koulutustapaamiset on toteutettu onnistuneesti. Koulutusmateriaali on hyödynnettävissä laajemminkin projektin toiminnan jälkeen.
- **Levittämistyön laajuus;** yhteistyökumppaneita saavutettiin laajasti Savon alueella ja tietoisuus projektista levisi myös päätoiminta-alueen ulkopuolelle, nettisivuston, lehtikirjoitusten ja erilaisten tapahtumien kautta.

Projektin keskeisimmät tulokset

- **Tuettu päätöksenteko- opas on levinnyt valtakunnallisesti;** Opas on levinnyt laajasti ja herättänyt kiinnostusta myös pääkohderyhmää laajemmin. Opasta ja muuta julkaistua materiaalia voi hyödyntää ja soveltaa ikä-ihmisille ja muille kohderyhmille.
- **Pitkäkestoinen työ kantaa hedelmää;** Tuettu päätöksenteko on uusi ideologinen asia. Keskusteluun ja teeman haltuunottamiseen tarvitaan kehitysvammaisia ihmisiä, läheisiä ja ammattilaisia. Pitkäkestoisilla yhteistyömuodoilla pystyttiin vaikuttamaan pysyvästi ihmisten elämään ja ammattilaisten toiminta- ja ajattelutapoihin.

JOHTOPÄÄTÖKSET-
Millä keinoilla edistämme tuettua
päätöksentekoa?

Edistäminen läheisten näkökulmasta

- Läheiset **tarvitsevat tietoa** päätöksenteon tukemisesta ja itsemääräämisoikeudesta. Yhteistyölle ja tiedon jakamiselle kannattaa etsiä uusia ja yksilöllisiä keinoja.
- Läheisten **rooli ja asiantuntemus** pitää saada aktiiviseen käyttöön päämiesten tukemisessa, sitä kautta syntyy **tasavertainen yhteistyö** ammattilaisten kanssa.
- Läheiset tarvitsevat **onnistumisen kokemuksia ja positiivisia tarinoita** siitä, kuinka päämiesten omannäköinen elämä voidaan mahdollistaa.

” Ei pidä vanhempana olettaa, että hän on aina samaa mieltä asioista tai että vanhempana tietää vastauksen. Meidän vanhempien rooli on olla koko ajan valmentamassa, että oma tahto voimistuu ja vahvistuu.”

-Läheinen-

Edistäminen työntekijöiden näkökulmasta

- **Etsitään** tietoa kommunikaatiomenetelmistä ja vaihdetaan kokemuksia ja hyviä käytäntöjä.
- **Ammattitaidon** ylläpitämistä erilaisilla tavoilla - esim. erilaiset nettisivustot. Oman ammattitaidon kriittinen arviointi!
- **Itsemääräämistä kunnioittava työote** on koko työyhteisön juttu - kaikkien työntekijöiden sitoutuminen on tärkeää, mutta yhden ns. muutosagentin roolin ymmärtäminen tärkeää!
- Erilaisten **menetelmien ja työkalujen** rohkea kokeilu ja harjoittelu.
- **Oman asenteen** avoin tarkastelu - työnohjauksien hyödyntäminen.

Edistäminen organisaation ja johdon näkökulmasta

- **Tilaratkaisujen** miettiminen uudesta näkökulmasta mahdollistaa osallisuuden ja itsenäisen toiminnan.
- Kunnan sosiaali- ja terveystalveluiden **strategiaan** määritellään asiakkaiden ja potilaiden itsemääräämisoikeuden edistäminen ja toimenpiteet.
- Toimintayksiköiden **perehdyttämissuunnitelmissa** huomioidaa tuettu päätöksenteko ja itsemääräämisoikeus ajattelu- ja työskentelytapana.
- Toimintayksiköissä tehdään erilaisia **itsemääräämisoikeuskartoituksia** - epäkohdat näkyviin - toimintasuunnitelmat niiden korjaamiseksi.
- Toimintayksiköihin nimetään itsemääräämisoikeudesta **vastaava henkilö ja perustettu tiimejä**, joissa vaihdetaan hyviä käytäntöjä ja kehitetään itsemääräämisoikeutta edistäviä työmenetelmiä.

Organisaatio

- Itsemääräämisoikeutta tukevat arvot, suunnitelmat ja tavoitteet
- Toimintaohjeet
- Johdon sitoutuminen

Työyhteisö

- Kommunikaatio-osaaminen
- Ammattitaidon ylläpitäminen
- Menetelmien ja välineiden hallinta
- Itsemääräämisoikeutta tukeva työote
- Ajattelu- ja työskentelytavan sisäistäminen

Voimaantunut ihminen

- Toimiva keino oman ilmaisun tukena
- Mahdollisuus harjoitella päätöksentekoa
- Riittävä tuki päätöksentekoon

"Meitä pitää kuunnella ja ottaa
tekemään
päätöksiä. Meillä pitää olla
sananvaltaa
oman elämän suhteen."

-Päämies-